

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA

Naročnina znaša: celoletna 4 K, poluletna 2 K, četrtletna 1 K; posamezna številka 10 vin.

Uredništvo in upravništvo: Kopitarjeva ulica številka 6

Izhaja vsak petek

Št. 40.

V Ljubljani, 3. septembra 1915.

Leto X.

Pred vojno dobo.

V »Slovenca« čitamo:

Vsled vojne je bilo izdanih veliko odredb, ki so popolnoma izpremenile pred vojsko običajne kupčijske navade. Prej je veljalo prosto določanje cen, vojne odredbe pa predpisujejo, da se sme pri prodaji zahtevati le primeren dobiček; vsako odiranje in navijanje cen osobito živil se strogo kaznuje. Tudi na Kranjskem strogo zasledujejo vse tiste, ki navijajo cene. Globe, v katere so bili obsojeni posamezni navijalci cen živilom, so dosegle že znesek 20.000 K, pravomočne obsodbe pa obsegajo že vsoto 13.000 kron samo v okrožju ljubljanskega sodišča.

Obveščeni smo iz najboljšega vira, da je vloženi tudi zelo veliko ovadb proti tistim, ki so prodajali pod roko žito, dasi je od 15. avgusta dalje vse žito last vojnega žitnega prometnega zavoda. Naj se v tem oziru pouče povsod ljudje, da jih ne bodo zapirali in da jim ne bo treba plačevati visokih kazni.

Dne 24. avgusta je razpravljalo ljubljansko deželno sodišče kot vzklicno sodišče proti obsodbam okrajnih sodišč o navijanju cen. Senatu je predsedoval dvorni svetnik Pajk, votanti so bili gg. svetovalci Vedernjak, Papež, Regali; državno pravdnštvo je zastopal državni pravdnik dr. Pajnič. Ker smo pričani o tem, da se ljudje še niso dovolj uživali v duh sedanje postavodaje in ker zato kupčujejo, kakor so trgovali pred vojsko, poročamo le o slučajih samih ne da bi navajali tudi imen in krajev.

Gostilničar in gostilničarka nekje pri kolodvoru sta prodajala dva dni mleko primorskim beguncem. Stalo ju je mleko liter 22 v., cena sta pa navila od 24 v. za liter na 30—35 vin., jajca sta prodajala beguncem 20 vin. za komad. Oba sta bila obsojena v zapor in v denarno globo. — Neka trgovka na Notranjskem je prodajala sladkor v koščkih s čistim dobičkom 9 K 35 vin. pri 100 kg. Izvedenec je izjavil, da je čisti dobiček pri sladkorju običajen 6 do 8 v. Bila je obsojena v denarno globo. Neka druga trgovka je bila tudi obsojena v denarno globo 30 K, ker je pro-

dajala sladkor v koščkih s čistim dobičkom 11 K 49 v. pri 100 kg. Načelne važnosti je razsodba, ki tiče načelnika nekega konsumnega društva. Prodajal se je sladkor z dobičkom 11 K 84 v. in 8 K 01 v. pri 100 kg. Okrajno sodišče je prisodilo obtožencu 80 kron globe. Izvedenec je izjavil, da je običajen dobiček sladkorja pri podrobni prodaji pri kg 8 v. Zagovornik (dr. Pegan) je naglašal, da se pri konzumu, ko prodajajo člani samim sebi, in ker je čisti dobiček v obliki dividende razdeli, ne more govoriti o kakem navijanju cen. Tu ne gre, da se smatra 8.01 v. pri kg za navijanje cen, ker se gre le za eno stotinko višjega dobička, kakoršen je po izvedenčevem nazoru običajen. Sodišče je nazora, da ena stotinka ne navija cen, potrdilo; nazoru pa, da se v konzumnih organizacijah ne navijajo cene, ni pritrnilo, pač pa znižalo globo od 80 na 40 K. Neki trgovec je prodajal olje z dobičkom 52, petrolej pa z 72 v. dobičkom. Prvo sodišče mu je prisodilo 100 K globe, vzklicno sodišče mu je pa prisodilo 5 dni zavora in 300 K globe.

Posestnik in posestnica sta prodajala mleko (na Notranjskem) bolnim vojakom po 30 do 40 v., dasi je bila tam cena litru običajna 16 v. Posestniku je prisodilo vzklicno sodišče 3 dni, posestnici pa 48 ur zavora.

Popoldne je bila vzklicna razprava proti enajsterim ljubljanskim branjevkam in proti enemu branjevcu. Dobička so napravili pri kg črešenj od 20 do 44 v. Okrajno sodišče je vse obtoženke oprostilo, ker so bile nakupne cene res visoke, a branjevke so prodajale tako, kakor so bile navajene. Ljubljanski magistrat je v svojem dopisu naglašal, da je dobiček 8 v. pri kg črešenj primeren. Cene da so naravnost oderuške in in je v svojem dopisu izrazil željo, naj se vsi oderuški branjevci oestro kaznujejo. Vzklicno sodišče je tri obtoženke oprostilo, ostale pa obsodilo in sicer v 48 urni zapor, 40 K globe, 4 dni zavora, 80 K globe, 1 teden zavora, 100 K globe, 3 dni zavora, 60 K globe, dve po 48 ur zavora, 60 K globe, 24 ur zavora, 20 K globe, 4 dni zavora, 80 K globe, 4 dni zavora, 100 K globe. Ko razglasi dvorni svetnik Pajk razsodbo, vpraša neka obtoženka: »Prosim, ali bi se razsodba ne mogla omiliti.« Dvorni svetnik Pajk:

»Tu jo ne moremo sprejeti na zapisnik!«

Devet posestnikov iz ljubljanske okolice je sodilo te dni ljubljansko okr. sodišče, ker so navijali cene žitu in so prodajali pšenico za 70—84, rž in koruzo po 60 K za 100kg. Sodnik je vse obsodil, ker so navijali cene in jim prisodil denarne globe od 200 do 300 K. Globe znašajo skupno 2000 K.

Nadalje je ljubljansko okrajno sodišče prisodilo T. S. iz Spodnje Šiške 7 dnevni zapor. Novi krompir 5—6 kosov je prodajal po 10 v. — M. R. iz Glinca je prodajala krompir kg po 20 v., bila je obsojena v 6 dnevni zapor. — M. B. iz Spodnje Šiške je prodajala čebulo po 8 v. komad in bila obsojena v 7 dnevni zapor in 20 K globe. — Neka branjevka v Vodmatu je bila obsojena v globo 20 kron, ker ni hotela prodati neki straniki sladkorja, dasi ga je imela v zalogi.

× × ×

Ojster nastop proti navijanju cen smo že v zadnji številki našega lista najtoplejše pozdravili. Zdaj uveljavljene odredbe proti oderuštvi bodo tudi merilo novi ustavni postavodaji po vojski. Kdo se je upal pred vojsko nastopiti proti gosposkim in kmečkim oderuhom delavskih stanov? Nihče. Če si bevsknil, planilo je vse na te. Dr. Krekov zakonski načrt proti kartelom ni prišel naprej, ker so mu znali prizadeti ljudje metati polena pred noge. Iz nove postavodaje proti oderuhom veje svež, krepak duh tistih naukov, ki nas jih je naučil tisti dr. Krek, ki je ves čas svojega javnega delovanja širil med nami nauk, naj se borimo proti oderuštvi in gospodarskemu načelu proste konkurence. Letos, ko bo dr. Krek 25. decembra praznoval svojo petdesetletnico (rojen 25. decembra 1865 pri Sv. Gregorju), bo lahko samozavestno vzkliknil: načelo tiste svobodne konkurence, ki je rodilo toliko zla in gorja, je strto.

Vojska nam zadaja strašne žrtve, žrtve na življenju ljudi, uničene eksistence, uničene inteligence, porušeni domovi, polja, livade značijo njeno kruto pot. Če ostane po vojski postavodaja, ki se uvaja pri nas in v Nemčiji, in se še izpopolni, niso milijoni preivali krvi zaman. Čaka nas boljša bodočnost, bodočnost, ki bo praktično izvajala načela krščanske pravice.

Proti pijančevanju.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem

z dne 7. avgusta 1915, št. 20.375,

s katerim se izdajajo na povelje najvišjega poveljnika za južnozahodno fronto (Ces. ukaz z dne 23. maja 1915, drž. zak. št. 133) z dne 30. julija 1915, op. št. 10.602, **odredbe za omejitve alkoholizma** (pijančevanja).

Na podlagi § 13. (oddelek c) Najvišjih določil o območju političnih oblasti z dne 19. januarja 1853, drž. zak. št. 10, in na podlagi § 54., odst. 2., obrtnega reda, drž. zak. št. 199 iz leta 1907, se ukazuje do preklica:

§ 1.

Točenje in nadrobna prodaja žganih opojnih pijač kakor tudi trgovina z žganimi opojnimi pijačami na drobno v posodah, zaprtih po trgovskem običaju, je prepovedano ob nedeljah in praznikih in ob smajnih dneh **skozi ves dan**, sicer pa **pred 7. uro in od 4. ure popoldne** naprej. Točarne za žganje morajo biti med tem časom zaprte.

2.

Gostilničarskim in točilničarskim obrtnikom (gostilnicam in kavarnam, točilnicam kave i. dr.) kakor tudi trgovcem vsake vrste (trgovcem, prodajalcem delikates itd.) in drugim obrtnikom (slaščičarjem, destilaterjem in drugim), ki imajo pravico za **točenje** ali za **nadrobno prodajo** žganih opojnih pijač na podlagi § 16., lit. d, obrtnega reda ali § 1. zakona z dne 23. junija 1881, drž. zak. št. 62, ali ki imajo pravico za **trgovino z žganimi opojnimi pijačami nadrobno** v posodah, zaprtih po trgovskem običaju, je prepovedano

ob nedeljah in praznikih in ob smajnih dneh **skozi ves dan**, sicer pa **pred 7. uro** zjutraj in **od 4. ure popoldne** naprej, točiti žgane opojne pijače ali jih prodajati v zaprtih ali nezaprtih posodah.

V teh prepovedanih časih je prepovedana **vsaka** oddaja žganih opojnih pijač **neposrednemu uživalcu**.

Trgovci na debelo ali izdelovalci smejo izvrševati samo že prej došla naročila obrtnikov, opravičenih za prodajo na drobno, ali za točenje. Toda tudi to se sme goditi le v prostorih, ki kupcem niso dostopni.

§ 3.

Tudi izven v §§ 1. in 2. omenjenih prepovedanih časov je vsekako prepovedano **oddajati** (točiti ali prodajati) **žgane opojne pijače** pripadnikom oborožene sile, civilnim osebam, ki so poklicane v vojno službo pri armadi, uslužbencem podjetij, ki so postavljena pod zakon o vojnih dajatvah, osebam, ki se podvržejo dolžnosti nabora ali prebiranja, in vojnim ujetnikom.

Pri vojnih železniških transportih nobene vrste se ne smejo oddajati niti žgane opojne pijače, niti druge alkoholne pijače (vino, pivo, mošt itd.). Izjeme morejo nastopiti le na posebno zdravniško odredbo ali z izrecnim dovoljenjem poveljnika transporta.

§ 4.

Ravno tako je prepovedano oddajati žgane opojne pijače mladostnim pod 18. leti, pijancem iz navade, pijanim osebam, beračem, vlačugarjem, duševno manj vrednim ali nasilnim osebam. Tudi ni dovoljeno, da bi ostali pivci nepotrebno dolgo v žganjarnah.

§ 5.

Kolikor je oddaja ali prodaja opojnih pijač v obče dovoljena po teh določilih, se sme vršiti le za gotov denar.

Prepovedana je torej oddaja takih pijač na vero (kredit) kot zamena za živila ali na način mezde.

»**Povratek morskoga roparja**«, veliko dramo, delujočo z vsemi iznajdbami kinematografije, bo videti pri vseh predstavah prihodnje **nedeljo 5. septembra** v »Kinu Central« v deželnem gledališču. Dejanje je tako zanimivo in napeto, da bo ta predstava vsakega zanimala. Prepričani smo torej, da bo prihodnje nedeljo naše občinstvo zopet v velikem številu pohitelo v deželno gledališče. Kdor si hoče v nedeljah in praznikih privoščiti ceneno in dobro zabavo, naj gre v »Kino Central« v deželno gledališče. **Na praznik v sredo bo zopet nov velezanimiv spored**. Predstave v nedeljah in praznikih so ob pol 11. uri dopoldne, ob 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri zvečer.

Vojni dogodki

od 24. do 30. avgusta 1915.

Severno bojišče. 27. avgusta so naše armade prodrle močno utrjeno rusko fronto ob Zlati Livi (vzhodna Galicija) in ujele 10.000 Rusov. Rusi so se nato jeli umikati na celi črti od Dnjestra do Vladimira Volinskega. — 23. avgusta so Avstrijci zasedli mesto Kovel. — 25. avgusta so zavezniške armade osvojile mogočno rusko trdnjavo Brest-Litovsk. Razbite ruske čete beže proti Pinskiu in Minsku.

Nemško-ruska fronta. Trdnjavo Olita ob reki Njemen (južno od Kovna) so Rusi izpraznili ter so jo zasedle nemške čete. Vzhodno od Kovna proti Vilni so Nemci v bojih ujeli 2450 Rusov in uplenili več topov. V Kurlandiji se boji nadaljujejo.

V dobrem mesecu so Rusi izgubili 14 močnih trdnjav. Ostal jim le še trd-

„Doma imam dekleta, ki ga ljubim...“

Bolniška strežnica pripoveduje v nekem nemškem listu sledeče:

Vojak, katerega so pred par dnevi operirali, je ležal v vročici, ki je vedno bolj naraščala. Zadnji kirurški poizkus, rešiti mu nogo, je vzdignil temperaturo do številke, ki je usodepolna in lahko ugasne življenje. Hitro so nesli bolnika nazaj v bolniško sobo in poklicali prvega zdravnika dr. Sondemayerja. Bilo je ob 8. uri zvečer. Dr. Sondemayer se je obrnil proti meni in mi dejal: Ne morem mu pomagati drugače, kakor z zadnjim kar mi ostane...!»

In oko se mu je zasvetilo vlažno. Pogledal je bolnika in mi rekel:

»Ti, dečko, nogo ti moram vzeti, če hočeš živeti!«

Bolnik je molčal.

»Ti, ali si me slišal? nogo ti moram vzeti!«

»Gospod doktor, norčujete se, kaj ne?« je zašepetal mladi vojak.

»Ne, moj dragi; tu ni prostora ne časa za šale!« ga je zavrnil zdravnik.

»Gospod doktor,« je zavpil ubogi

človek, »nogo naj dam? Rajši umrem, kot živim brez noge!«

»Ja, kakor hočeš! Siliti ne morem nikogar. Toda če imaš doma očeta ali mater, ali koga drugega, ki ti je drag, si boš stvar premislil.«

»Ja, ja, gospod doktor! Premislil bom malo!«

»Ampak precej, precej premisli. Jutri bo prepozno!«

»Precej, precej ne morem!« Težke solze so mu privrele iz oči in s povzdignjenimi rokami je prosil: »Jutri, jutri povem!«

»Kakor hočeš!« in zdravnik je odšel.

Dve minuti pozneje sem pristopila k njegovi postelji.

»Gospodična, ali moram res umreti, če ne dam noge?«

»Tako pravi gospod doktor. Dober človek je in srce ga boli vselej, kadar mora rezati.«

Zopet so se zasvetile solze v njegovih očeh in počasi so mu lile po bledem utrujenem licu. Molče je strmél pred se. Za nekaj časa je obrnil glavo proti meni in s tresočim glasom je rekel: »Glejte gospodična! D o m a i m a m d e k l e t a, k i g a l j u b i m. in če se vrnem

brez noge, me ne bo več marala in — tega — tega — gospodična, tega ne prenesem!« Ihte je zakopal glavo v blazine.

Obrisala mu je pot in ga potolažila:

»Prijatelj! Če vas dekle ljubi, če ima res dobro srce, vas ne bo ljubila potem nič manj — jaz mislim še bolj!«

»Mislite!« je zaklical in se vzravnal.

»Mislim, prepričana sem!« sem mu odgovorila.

»Dobro, malo bom zaspal in jutri vam bom povedal.«

Zrahljala sem mu blazine in ostala pri njemu, dokler ni zaspal.

Zjutraj zgodaj sem zopet prišla k njemu. Nasmejala se mi je.

»Dobro mi je. Naredite z menoj kar hočete; še bi rad živel. Samo materi bi rad popreje pisal. Prosim gospodična, pero in papirja mi prinesite!«

»Precej, precej in odhitela sem naglih korakov, kajti zdel se mi je tako čuden. Hitela sem po gosp. dr. Vučetič, ki mu je vbrizgal neko okrepčevalno tekočino. »Radi operacije!« smo mu pojasnili. Ko sem mu potem dala pero in papir, je zašepetal: »mati, mati...« in srce je nehalo biti...»

njavski trikot Mihajlograd — Rovno — Dubno (severovzhodno od Brodyja).

Italijansko bojišče. 22. avgusta je naša artiljerija zmagala italijanske baterije ob izlivu Soče in pognala v beg tudi italijansko pehoto vzhodno od Tržiča. — Na Griže Brdu je bilo krvavo odbitih več italijanskih napadov. — Pri Tolminu in Bovcu je sovražna napadalna sila omagala; Lahí so imeli silne izgube, uspeha pa prav nobenega. — V drugi polovici meseca avgusta s jeli Italijani posebno močno obstreljevati naše postojanke na planoti Lavarone; kasneje je napadala tudi pehota. Vsi sovražni napadi so bili popolnoma odbiti. — Naše letalec je bombardiral Brescia.

Zapadno bojišče. Severno od Arrasa, v Champagni in na višinah ob Mozi je nemška artiljerija razbila več francoskih utrd.

Pred Dardanelami je sedaj 72 vojnih ladij (angleških, francoskih in italijanskih).

Okno v svet.

Vlada proti prevelikemu navalu na srednje šole. Z ozirom na preveliki, od leta do leta naraščajoči naval na srednje šole in vedno večje naraščanje zavodov in razredov, je bilo naučno ministrstvo prisiljeno, da je izdalo na vse deželne šolske oblasti odlok, v katerem opozarja naučni minister na slabe posledice, ki morajo nastati vsled tega za mladino, če se ne omeji prenapolnitev srednjih in s tem tudi visokih šol. Gotovo je namreč, da čakajo našo državo po vojski velike naloge, ki bodo zahtevale popolni razvoj duševnih in gospodarskih sil ljudstva in tu naj bo vsakdo mož na svojem mestu. Mero-dajni krogi se vsled tega opozarjajo, da obračajo vso pozornost na to, da se pošilja novi naraščaj na zavode, oziroma vzgaja za oni poklic, do katerega ima posameznik veselje oziroma kjer bi pozneje narodu in državi več koristil. — Omenjeni odlok naučnega ministrstva je brezdvomno zelo upravičen in mogoče bolj kot kak drug narod Avstrije občutimo ravno Slovenci slabe posledice nadprodukcije srednje oziroma visokošolske inteligence. Vsako leto o pričetku šolskega leta opozarjamo na važnost strokovnih, zlasti trgovskih šol, kajti za politiko ima naš narod veliko preveč inteligentnih ljudi, premalo pa dobrih trgovcev. Tudi sedana vojna je najboljši dokaz, da ne zmaguje množica človeškega materijala, ampak tehnična in gospodarska sredstva. Strokovno in gospodarsko izobrazena inteligenca je najboljša prihodnost bodisi kakega naroda ali države. Staršem to posebno na srce polagamo, kadar bodo izbirali poklice svojih sinov. Gospodarska moč odločuje in pa tehnično izobraženstvo!

Zaseženje stročnih živil. Neopravičeno podraženje stročnih živil v preteklem letu je napotilo vlado, da je tudi stročna živila odtegnila špekulaciji in jih vzela v krog onih živil, katerih

poraba prodaja je postavljena pod državno kontrolo. Z odredbo celotnega ministrstva so se odredbe, ki veljajo glede žita v splošnem, raztegnile tudi na stročna živila, in sicer grah, lečo in fižol vsake vrste, ki se ne porabijo kot zelenjadna prikuha. S tem se je prišlo v okom enostranskemu razpolaganju domačih zalog stročnih jedil, vsled česar bi se lahko splošnosti odtegnila ali podražila. S trenutkom, ko se ločijo od zemlje, se zasežejo tuzemski stročni sadeži leta 1915. Prav tako so zasežene s 1. avgustom še obstoječe zaloge stročnih živil iz prejšnjih žetev. Dokler se pa o porabi stročnih živil kaj drugega ne ukrene, jih smejo lastniki za prehranjenje pripadnikov hišnega gospodarstva v poljubni množini porabiti in za saditev imeti. Tudi trgovci, ki razpolagajo z zalogami stročnih živil iz prejšnjih žetev, smejo brez ozira na zaseženje ta do nadaljnega prodajati. Vsak drug promet s stročnimi živil in predelava je prepovedana in prodaja stročnih živil nove žetve le na vojni žitni prometni zavod dovoljena.

Gospodarski pomen Varšave. »Nova Reforma« poroča: Varšava, tretje največje mesto ruske države, je sedaj v posesti centralnih držav, ki sta zasedli do zdaj 27.000 m² Ruske Poljske, ki je v vsakem oziru najbolj razvita dežela ruskega imperija. Vsled svoje lege ob tako važni cesti Visle je postala Varšava, v katere bližini se nahajajo zelo bogati premogo- in rudokopi, prav kmalu trgovsko in industrijsko središče, zlasti od one dobe, ko je prešla Rusija v polovici 19. stoletja k sistemu protekcijske carine, kar je zelo vplivalo na razvoj deželne industrije in kar je obenem povzročilo, da so se preselila industrijska podjetja iz Pruske na Poljsko. Na ta način je nastala tkalska industrija v Lodžu in v Varšavi težeča metalurgična industrija. Ta razvoj zahodne Poljske obstoji glavno na zelo intenzivnem gospodarstvu te dežele, ker pripada na en kilometer štirikrat toliko prebivalcev in dvakrat toliko železnic kot v Rusiji. Po zadnji uradni statistiki ima kongresna Poljska 10.953 industrijskih podjetij s 400.000 delavci. Vrednost letne industrijske produkcije je znašala 923 milijonov, to je dve milijardi 307 in pol milijona kron. Od časa tega izračunanja ste se industrija in trgovina še bolj razvili, zlasti tkalska industrija; v tej industrijski stroki je bilo leta 1910 1116, leta 1913 že 1142 podjetij. Po zadnjem izkazu je znašalo število važnejših podjetij, in sicer v živilski stroki 3052, v tkalstvu 1163, konfekciji 1918, kovinski stroki 1510, rudokopov in plavžev 479, v lesni 879 in papirni stroki 672. Produkcija premoga je znašala 6 milijonov ton, surovega železa 426.000 ton, gotovih železnih fabrikatov 451.000 ton, špirta dva milijona hektolitrov, sladkorja dva milijona meterskih stotov, krompirjevega škroba 19 milijonov kilogramov, cementa dva milijona sodov. Letna produkcija Varšave se ceni na 250 milijonov kron in Lodža na 625 milijonov. Manjša denarna vrednost industrijske produkcije se pripisuje okolščini, da ima Varšava mnogo malih industrijskih pod-

jetij, dočim so v Lodžu samo velepodjetja, ki spadajo z glavno celo pomožno in stransko produkcijo. V Varšavi pa je nekoliko veleindustrijalnih podjetij, ki so v tehničnem in komercialnem oziru nekaj posebnega; tovarniških podjetij je nad 300. Tudi v trgovini zavzema Varšava zelo važno mesto; septemski sejmi za hmelj in junijski za volno, so zelo velikega pomena in v zadnjem času se je zelo povečala lesna trgovina. Glavni odjemalki sta bili v tem oziru Nemčija in Avstro-Ogrska. Pred izpraznjenjem mesta so odstranili Rusi vse stroje in zaloge surovin, celo zvonove.

Ob stavki rudarjev na angleškem južnem Walesu so izgubili delavci na plačah 450.000 funtov šterlingov, a zato bodo dobivali zdaj boljše plače, kar se bo kmalu poravnalo.

Živilski oderuhi na Kranjskem.

(Konec.)

Kakor izvemo, se bo proti prekupovalcem živine vršilo v kratkem pred deželnim sodiščem še več razprav. V kratkem se bo vršila obranava proti J. P. in štirim njegovim pomagačem, ki so obdolženi prekupovanja v velikem obsegu.

Ljubljansko sodišče je občutno kaznovalo pet kmečkih posestnikov ljubljanske okolice ter jim naložilo kazen treh do petih dni, 20 do 40 kron globe ter izreklo zapad predragih drv, ki jih je bil zasegel ljubljanski mestni magistrat. Po § 9. navedene cesarske naredbe se namreč lahko v sodbi izreče, »da je storilčeva zaloga zapadla v prid državi, ki ima zapadle zaloge vporabiti za preskrbovanje prebivalstva«. Želeti bi bilo, da bi sodišča to določbo uporabljala pri vsaki možni priliki.

Na ljubljanskem trgu so se v poslednjem času zelo drago prodajale češnje. Več branjevk je bilo pred okr. sodiščem oproščenih, ker so se izgovarjale, da so same blago tako drago kupile, vsled česar ga ne morejo ceneje prodajati. Javni obtožitelj je v vseh teh slučajih vložil vzklic in se bo torej razprava ponovila pred deželnim sodiščem.

Pšenice so imeli kmetje na Gorenskem, pa tudi v litijskem okraju še do poslednjega časa mnogo v zalogi. Dobiti je pa ni bilo od njih, če jim nisi ponudil za mernik najmanj 20 kron, to je za sto kilogramov kar 80 do 100 K. Okrajna sodišča so te tiče, ki jih je bilo največ v litijskem okraju, obsojala na denarne globe od 50 do 10 K.

Mlinar in molar, ki sta kupila pšenico po 1 kilogram, sta seveda prodajala pšenično moko, ki ni bila vedno najboljše vrste, popolnoma mirno kar po dve kroni. Zaradi takega draženja je dobil na primer mlinar Jožef O. iz Duplice 150 kron globe, oziroma 15 dni zapora. Ker je dražila moko, akoravno je bila že enkrat kaznovana, se je obsojila M. L. v Ložu zaradi pregreška

draženja na pet dni strogega in poostre-
nega zapora ter na 100 kron globe. Ta
sodba pa še ni pravnokrepna, ker sta
se be stranki pritožili.

Ponekodi imajo kmečki posestni-
ki navado, da prinašajo moko skrivoma
tudi na trg in jo tam prodajajo na
litre (dva litra moke približno en kilo-
gram) po 80 vin. do 1 krone. Pred krat-
kim je okrajno sodišče v Kranju kaz-
novalo deset kmetič iz Zg. Berninkov,
eno iz Šmartna pri Cereklah, eno iz
Hrastja in mlinarja Matijo K. iz Pred-
oselj, ki so tržili po tej metodi.

Dočim je okrajno sodišče naložilo
tem krivcem mile kazni, 24urni zapor
ali pa po 20 K globe, se jim je kazni
pri deželnem sodišču zvišala povprek
na tri dni zapora in do 30 kron globe.

Tudi koruzna moka, ki je prej nih-
če ni hotel jesti, se je prodajala po 90
vinarjev in po 1 krono kilogram. Radi
takega draženja je bila obsojena Hele-
na R. iz Seničnega pri Tržiču, ki jo je
obsodilo okrajno sodišče v Tržiču, na
80 kron globe, pri deželnem sodišču na
10 K globe, odnosno 12 dni zapora.

Razen tega je bilo v Ljubljani in
na deželi kaznovanih kakih deset dra-
žilcev petroleja, ker so prodajali petro-
lej mesto po običajni ceni 64 vin., kar
po 80 do 90 vin. liter.

Kmalu po pričetku vojske je po-
vod na Kranjskem, posebno pa na
Notranjskem, pričelo baje primanjko-
vati sladkorja. To priliko so nekateri
trgovci porabili ter neverjetno posko-
čili s cenami. Neki trgovec je prodajal
sladkor po 1 K 59 vinarjev kilogram.
Dobil je tri dni zapora in 50 K globe.
Deželno sodišče pa mu je kazni za-
okrožilo na pet dni zapora in 80 kron
globe.

Okrajno sodišče v Ilirski Bistrici
je kaznovalo 10 takih trgovcev, med
njimi tudi konzumno društvo v Ilirski
Bistrici, in jim poleg občutnih denar-
nih glob zaseglo tudi zaloge sladkorja,
v enem slučaju kar 552 kg.

Do zdaj je bilo v okolišju ljublan-
skega deželnega sodišča kaznovanih
okoli 140 dražilcev živil in navijalcev
cen. Prisojene jim kazni so pravične
in so jih krivci tudi zaslužili.

× × ×

Sodišča naj po tej poti korakajo
naprej, da se kolikor toliko draginja
omeji in zniža.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Jože Gostinčar**,
Tisk Katoliške Tiskarne.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc Ljubljana, Rimska cesta šte. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepilno in slast do
jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčnu krč, steklenica 50 v.
Pospalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti po-
tenju nog, škatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde
kože, steklenica 70 v.
„Sladin“ za otroke, škatla 60 v.
Inkturna za želodec, odvajalno in želodec krepilno
sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, ste-
klenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krone 80 v.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih roboev, ovrat-
nikov, zavratulo, volne, bombaža, su-
kanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in
vsakovrstnih drugih risb.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno
sukno za moške obleke, volneno blago, kakor
ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. —
Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati
izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kako-
vostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje.
Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za
postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti
v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni
prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.

Priznano nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse
vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor:
srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi
pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira
v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh
velikostih za otroke. — Predpasniki najnov-
jših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in
klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do naj-
finejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti
žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha.
Vedno sveže blago!

Najboljša, najsigurneja prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilijče, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za francišškansko cerkvijo
sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 ³/₄ 0/0

brez kakega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženi 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.